

Rīgā šobrīd viesojas un lekcijas lasa Viņa Svētība Tenzin Gjatco, ko visa pasaule pazīst kā Tibetas garīgo līderi četrpadsmito Dalai Lamu. Kā allaž, kad Dalai Lama viesojas kādā no Eiropas valstīm, oficiālās Ķīnas amatpersonas publiski izrāda savu nepatiku, bet čaklākie politiķi draudzīgā korītī piebalso oficiālajam negatīvajam Ķīnas viedoklim. Lielākoties tie ir politiķi, kas jau aizvesti vai cer tikt aizvesti ekskursijā uz Ķīnu. Šīs politiķu ekskursijas par politiskām vizītēm nevar uzskatīt- vienkārši Ķīna nesaprot tādus lielumus kā Latvijas iedzīvotāju skaits.

Distancējoties no politikas Himalaju liktenis mums ir ļoti nozīmīgs. Globālā sasilšana nozīmē sniega un ledus pārmēra kušanu ne tikai Ziemeļpolā un Antarktīdā, bet arī Himalajos, ko varētu uzskatīt par trešo pasaules ledus cepuri.

Lielā mērā ekoloģisko katastrofu Himalajos nosaka Ķīnas attieksme pret Tibetu, kas lielā mērā atgādina iebrucēju attieksmi pret okupēto teritoriju. Ķīna pilnībā Tibetu anektēja 1959. gadā, kad pēc Ķīnas komunistu veiktās tibetiešu sacelšanās apspiešanas Dalai Lama bēga pāri Himalajiem uz Indiju, kur šobrīd Indijas pilsētā Daresalmā strādā Tibetas trimdas valdība.

Ekoloģisko katastrofu lielā mērā noteica koku izciršana ielejās un Himalaju piekalnēs, ko rūpnieciskos nolūkos Ķīna veica jau pagājušajā gadsimtā. Savukārt pēdējos gadu desmitos Himalajos notiek liela rūpnieciska Ķīnas invāzija, tiek iegūti minerāli, izrakteņi, celtas ražotnes. No Ķīnas Tibetā ieplūst iedzīvotāji, kas nerunā tibetiešu valodās, nezina tibetiešu kultūru un nekādā gadījumā nerūpējas par Tibetas ekoloģiju. Tā Tibetas galvaspilsēta Lhasa strauji pieaugusi no 100000 iedzīvotājiem līdz 300000, bet etnisko tibetiešu skaits pilsētā pat ir samazinājies. Jaunu augstkalnu dzelzceļa līniju un autobāņu celtniecība industrializē un vienlaikus noplicina Tibetu.

Neierasti straujā ledus kušana, kas Himalajos tiek novērota pēdējos 50 gadus ir izveidojusi septiņus jaunus augstkalnu ezerus. Vēsturiski Himalajos bijuši 8 ezeri, bet šobrīd jau augstumā no 4069 līdz 5252 metriem virs jūras līmeņa atrodas 15 lielas ūdenskrātuves un nedaudz zemāk- 2400 šļūdoņu ezeri.

Protams, varam jau mēs izlikties nedzirdam to, ko saka Dalai Lama- Himalaju ledus cepures kūst ātrāk nekā citi zemeslodes ledāji. Varam jau neievērot ziņas, ko zinātnieki prezentēja pērn Parīzes klimata konferencē- ledāji Himalajos izkusīs 50 gadu laikā, ja globālā sasilšana turpināsies iepriekšējā tempā. Varam jau nepamanīt to, ka no šiem ledājiem ūdeni ņem 1.3

miljardi cilvēku- Himalaju kalni stiepjas 2400 kilometru garumā cauri Pakistānai, Indijai, Ķīnai, Nepālai un Butānai. Bet Himalaju ledājos sākas deviņas Āzijas lielākās upes, kuras ir galvenais Āzijas saldūdens avots.

Eiropā tas nozīmē vienkāršu atziņu- nākošās bēgļu straumes mums nāks no Pakistānas, Indijas, Afganistānas.

Dalai Lamas vizīte Latvijā ir īstais brīdis apdomāt ne tikai okupētu tautu likteņus, bet arī visas Zemeslodes klimata krīzi, un ne tikai apdomāt, bet sākt rīkoties, kā mums pagēr Parīzes klimata konferences nolīgumi.

Pēteris Apinis